

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA
NACIONALNI URED ZA KATOLIČKE ŠKOLE

ODGOJNO-OBRAZOVNI PROJEKT
KATOLIČKE OSNOVNE/SREDNJE ŠKOLE

Lipanj 2015.

SADRŽAJ

1. UVOD	4
2. POVIJEST ŠKOLE.....	5
3. ŠKOLA DANAS.....	5
4. IDENTITET ŠKOLE.....	5
5. ODGOJNO-OBRAZOVNA ZAJEDNICA.....	6
5.1. Odgojni ambijent.....	7
5.2. Učitelj/Nastavnik.....	7
5.2.1. Nenastavno osoblje.....	9
5.2.2. Trajna formacija.....	9
5.2.2.1. Stručna formacija.....	10
5.2.2.2. Duhovna formacija.....	10
5.2.3. Odnos učitelj/nastavnik – učenik.....	10
5.2.3.1. Dodatni i dopunski rad s učenicima.....	11
5.2.3.2. Individualni razgovori s učenicima.....	11
5.2.3.3. Natjecanja.....	11
5.2.3.4. Molitva.....	11
5.2.4. Odnos učitelj/nastavnik – roditelji.....	11
5.2.4.1. Individualni razgovori s učiteljima.....	11
5.2.4.2. Roditeljski sastanci.....	11
5.2.5. Odnos među učiteljima/nastavnicima.....	11
5.2.6. Učitelj/nastavnik vjeronauka.....	12
5.2.7. Duhovnik škole.....	12
5.3. Obitelj – prva i trajna odgojna zajednica.....	12
5.3.1. Odnos škola – obitelj.....	13
5.3.1.1. Predavanja/tribine.....	13
5.3.1.2. Radionice za roditelje i obitelji.....	13
5.3.1.3. Zajednička misna slavlja.....	13
5.3.1.4. Piknik.....	13
5.4. Učenik u središtu odgoja.....	13

6. NAŠA PEDAGOGIJA.....	14
6.1. Odgojno-obrazovne ponude.....	15
6.1.1. Vjerske aktivnosti.....	15
6.1.2. Kulturne aktivnosti.....	15
6.1.3. Sportsko-rekreativne aktivnosti.....	16
6.2. Preventivni rad s učenicima.....	16
6.2.1. Trajna prisutnost.....	16
6.3. Odgojni autoritet i pravila.....	16
6.3.1. Kućni red.....	16
6.3.2. Odgojna pravila.....	16
6.3.3. Ponašanje u prometu.....	16
6.3.4. Bonton škole.....	16
6.4. Oporavak i osnaživanje.....	17
6.4.1. Pedagoške mjere.....	17
6.4.2. Radionice i razgovori.....	17
6.5. Vrednovanje.....	17
6.5.1. Izvještaji na polugodištu i na kraju školske godine.....	18
6.5.2. Ankete o učiteljima i stručnoj službi.....	18
6.6. Suradnja s drugim školama.....	18
6.6.1. Susreti katoličkih osnovnih i srednjih škola na biskupijskoj razini.....	19
6.6.2. Susreti katoličkih škola na državnoj razini.....	19
7. Literatura.....	20

1. UVOD

Katolička škola je škola za osobu i škola koju čine osobe. Svaka osoba, u svojim materijalnim i duhovnim potrebama u srcu je Isusova učenja – zato je razvoj osobe cilj katoličke škole.

U svome poslanju, povjerenom joj od Isusa Krista, Crkva pronalazi razlog za osnivanje i djelovanje katoličkih škola. To poslanje je dovesti čovjeka do njegova ljudskog i kršćanskog savršenstva, do njegove zrelosti u vjeri. Upravo na tom poslanju temelji se odgojno-obrazovni projekt koji treba imati i provoditi svaka katolička škola, a u kojemu se skladno stapaju vjera, kultura i život. Osnovno obilježje tog projekta je sinteza vjere i kulture, znanja i mudrosti, potraga za istinom. Projekt usmjerava prema poruci spasenja, tako da svjetlo vjere obasjava spoznaje o svijetu, životu i čovjeku, koje učenici postupno stječu.

Kongregacija za katolički odgoj izdala je odredbe i smjernice prema kojima posebnu pozornost treba posvetiti općim kriterijima koji moraju usklađivati kulturalne, didaktičke, društvene, građanske i političke odabire. Ti odabiri moraju uvijek biti vjerni Evanđelju koje naviješta Crkva. Stoga je temelj odgojno-obrazovnog projekta sam Isus Krist, misliti i djelovati po Evanđelju, prihvaćajući blaženstva za normu života. Upravo zbog toga u katoličkoj školi evanđeoski principi postaju norme odgoja, nutarnji pokretač i konačno odredište samog odgojno-obrazovnog projekta, a on postaje uvjerljiv samo ako ga ostvaruju osobe koje su motivirane, svjedoci živoga susreta s Kristom u kojem jedinom čovjek pronalazi pravo svjetlo života.

Takav odgojno-obrazovni projekt može se ostvariti samo zajedničkim naporom cijele odgojno-obrazovne zajednice. Zadaća svih koji sudjeluju u odgojno-obrazovnom procesu u školi je stvoriti miran i radu prilagođen ambijent gdje svatko izvršava vlastite dužnosti, znajući da može računati na razumijevanje i odgovornost svih i stvoriti ozračje iskrenog dijaloga koji olakšava međuljudske odnose.

2. POVIJEST ŠKOLE

- *napisati kratku povijest škole*

3. ŠKOLA DANAS

- *napisati nešto o školi danas*

- *ciljevi škole*

4. IDENTITET ŠKOLE

Identitet katoličke škole jednak je identitetu Crkve iz koje izbijaju izvorne i autentične dimenzije katoličke škole koja se ustrojava kao crkveni subjekt i kao takva je mjesto autentičnog i specifičnoga pastoralnog djelovanja. Katolička škola je privilegirano mjesto kršćanskoga odgoja kao dio evanđeuskoga poslanja Crkve. Crkvenost katoličke škole stoga, nije neki vanjski dodatak, nego temelj, izvor i sadržaj njezinoga katoličkog identiteta kao odgojno-obrazovne ustanove. Sv. Ivan Pavao II. kaže da su katoličke škole istovremeno mjesta evangelizacije, cjelovitoga odgoja, inkulturacije i učenja o životnome dijalogu između mladih i različitih religija i društvenih okruženja.

Zahtjev za eklezijalnim, tj. katoličkim identitetom škole ne pretpostavlja zatvaranje pred svijetom, pred drugima i drugačijima, nego upravo suprotno, pretpostavlja još veće dijaloško otvaranje prema svijetu, drugima i drugačijima. Katolička škola, upravo kao crkvena škola, pretpostavlja sklad i jedinstvo vjere, kulture i života koji su vlastiti Crkvi kao takvoj koja je poslana svim narodima do konca vremena naviještati Radosnu vijest o Božjem kraljevstvu. Katolička škola može vršiti svoje odgojno-obrazovno poslanje kao odgojno-obrazovna ustanova koja odgaja i izgrađuje sklad i jedinstvo vjere, kulture i života učenika, samo kad je svjesna svoje duboke eklezijalne naravi. To je pretpostavka kršćanske zrelosti i odgovornosti u današnjem svijetu velikih izazova, brzih promjena i duboke krize.

Slijedom toga deklaracija *Gravissimum educationis* daje odlučni zaokret u povijesti katoličke škole. To je prijelaz iz škole – institucije, u školu – zajednicu. Ova zajednička dimenzija Crkve i škole nije neka sociološka nego prije svega teološka kategorija jer ona ulazi u viziju Crkve kao Božjeg naroda. Škola obavlja pravu i izuzetnu pastoralnu službu

jer obavlja kulturno posredništvo, vjerna Evanđelju i u isto vrijeme poštujući autonomiju i kompetenciju znanstvenoga istraživanja. Cjelokupna školska zajednica – s raznolikim ulogama, ali istim ciljevima – dobiva svojstva kršćanske zajednice, budući da je ona mjesto prožeto ljubavlju. Stoga su ključni elementi katoličke škole prije svega ambijent, prostor škole, zatim učitelji i ostali djelatnici, obitelj kao prva i trajna odgojna zajednica te učenik koji je u središtu odgojno-obrazovnog djelovanja. Deklaracija naglašava kako je poseban zadatak Crkve (osnivača) da u školskoj zajednici stvara ambijent koji će biti prožet duhom evanđeoske slobode. Škola pomaže učenicima da u izgradnji svoje osobnosti rastu u duhu novog stvorenja, koje su postali na krštenju.

U temeljima naše škole je pogled na stvarnost koji dolazi iz kršćanskog iskustva. Ono daje smisao i vrijednost svemu što postoji i što se događa. U svakodnevici koju predlaže škola, učenik duboko sjedinjuje pozitivno otvaranje prema stvarnosti.

5. ODGOJNO-OBRAZOVNA ZAJEDNICA

Kako bi katolička škola mogla ostvariti svoj identitet i svoje poslanje potrebna su dva uvjeta: prostor i osobe. Katolička škola se pod odgovornošću ravnatelja izgrađuje na odnosima povjerenja i suradnje svih sudionika odgojno-obrazovnog projekta, koji odgovorno sudjeluju u odgojno-obrazovnom procesu kao njegovi pravi protagonisti. To je zajednica u kojoj svi sudjeluju u odgoju i obrazovanju svojim darovima i sposobnostima na materijalnom, intelektualnom, osjećajnom, duhovnom ili nekom drugom području. Tako svaki pojedinac u svojoj različitosti doprinosi zajednici na svoj način. Ona je utemeljena na kršćanskom duhu koji ju pokreće iznutra i biva izvor njezina dinamizma. U isto vrijeme takva zajednica postaje potpora svojim najslabijim članovima i oslonac u rješavanju poteškoća, a roditeljima glavna pomoć u vršenju njihove odgojiteljske službe. Ravnatelj, učitelji/nastavnici, stručni suradnici, svećenici, redovnici, roditelji i drugi koji svojim sudjelovanjem u odgojno-obrazovnoj zajednici preuzimaju odgovornost za cjelovit rast novih naraštaja, nisu tek školski namještenici nego vrše važno crkveno poslanje za koje im je potrebna formacija i stručna osposobljenost.

5.1. Odgojni ambijent

Od prvoga dana ulaska u katoličku školu, učenik treba steći dojam da se nalazi u sredini prožetoj evanđeoskim duhom ljubavi i slobode. Katolička škola mora odisati živu prisutnost Isusa Učitelja koji je jedini Učitelj i savršeni Čovjek, u kome sve ljudske vrednote nalaze svoju punu vrijednost. Evanđeoski duh treba se očitovati u kršćanskom stilu misli i života koji prožima svaki element odgojnog ambijenta. Zato je lik Raspetoga (križ) u toj sredini izuzetno važan jer On podsjeća sve na tu snažnu prisutnost Isusa Učitelja koji nam je dao najdivniju i najpotpuniju pouku.

U daljnjem stvaranju kršćanskoga stila prvi su odgovorni odgojitelji i ostali osoblje škole kao osobe i kao zajednica. Kršćanski odgojni ambijent čine življene vrednote kroz Božju riječ, sakramente, ponašanje te vedra i prijateljska prisutnost praćena ljubaznom raspoloživošću. Iz takvog će svakidašnjeg svjedočenja učenici (a i roditelji) shvatiti kakva je posebnost ambijenta kojemu je povjereno njihovo odrastanje.

Svemu tome pridonosi raspored zgrade, opremljenost, razne prostorije za didaktičke, rekreativne i sportske aktivnosti. Dakako, mogućnosti se razlikuju od škole do škole, no učenici će se jednako ugodno osjećati u jednom ljudski i duhovno bogatom ambijentu, makar materijalno skromnom.

Takav ambijent postat će škola-kuća, obiteljski dom te će se učenici, uživajući u njemu, osjećati odgovornima za njihovu školu-kuću i samim time paziti na urednost i na vlasništvo. Briga za ambijent ulazi u ekološki odgoj koji je sve više potreban.

U organizaciji katoličke škole kao obiteljskog doma bit će od značajne pomoći svijest da je u njoj prisutna Marija, majka i učiteljica Crkve koja je pratila rast svoga Sina u mudrosti i milosti i koja je od početka pratila Crkvu u njezinom poslanju spasenja.

Uz školu (u sklopu škole) je smještena i crkva/kapela koja pridonosi odgojnim ciljevima škole jer je to obiteljsko i intimno mjesto susreta s Gospodinom koji nam govori "Evo ja sam s vama u sve dane" (Mt 28,20)

5.2. Učitelj/Nastavnik

Učitelji/nastavnici trebaju biti svjesni kako u najvećoj mjeri o njima ovisi koliko će katolička škola ostvariti svoje planove i inicijative. Zato su pozvani svjedočiti životom i

naukom za jednog Učitelja. Zato služba učitelja/nastavnika nije samo posao nego je i apostolat koji je u naše vrijeme koristan i potreban, a ujedno predstavlja pravo služenje društvu. Iznad svega učenici u učitelju/nastavniku trebaju prepoznati autentične ljudske i kršćanske kvalitete.

Učitelj/nastavnik u katoličkoj školi treba nastojati biti jaka i hrabra osoba, jasnog kršćanskog identiteta. Toliko jasnog da se najprije može sam sebi izreći i svjedočiti, kako bi se mogao izreći i svjedočiti drugima. Treba imati jasne kršćanske životne koordinate, jasno svoje mjesto u svijetu, društvu, a ponajprije u školi. Spreman je prihvatiti druge i drugačije od sebe ne odričući se svog identiteta.

Crkveni zakonik i tradicija Crkve očekuje od učitelja/nastavnika katoličke škole ispravan nauk, tj. poznavanje i prihvaćanje temeljnih sadržaja kršćanske vjere, kako ih čuva i tumači Crkva. Očekuje svjedočanstvo kršćanskoga života i pedagošku osposobljenost. Očekuje i traži čestitost života, tj. takvu duhovnost i stil života koji je usuglašen s kršćanskom porukom i naukom Crkve. Traži poznavanje označnica koje definiraju identitet katoličke škole te raspoloživost i sposobnost da vlastiti odgojno-obrazovni pristup učenicima usuglasi s odgojno-obrazovnim projektom škole.

Učitelj/nastavnik u katoličkoj školi pozvan je ne samo ponuditi nastavne i kulturne sadržaje i odgojne aktivnosti koje (svaka) škola mora ponuditi, nego sve te sadržaje treba nuditi polazeći od kršćanske filozofije odgoja, od kršćanske duhovnosti, tj. od kršćanske vizije osobe, života, stvarnosti.

Od samog uključivanja u život i rad katoličke škole učitelj se nalazi u prostoru čije je središte osoba Isusa Krista. Ona je princip usporedbe, uživljanja, primjer, ideal. Upravo odnos s Učiteljem Isusom Kristom treba određivati cjelokupno učiteljevo djelovanje. Prijateljstvo s Isusom koje živi u zajedništvu zajednice Crkve i u liturgijskom sakramentalnom životu, određuje tijek rasta i sazrijevanja katoličkog učitelja, njegov osobni ljudski profil ponajprije a onda i onaj profesionalni. Duhovnost učitelja u katoličkoj školi tako, sav njegov rad i djelovanje čini pravim oblikom apostolata. Duhovnost učitelja katoličke škole je živjeti, naviještati i svjedočiti Istinu. Katolički učitelj ne može biti neutralan, što je vrlo pogubno za mlade ljude, nego zauzet za cjelovit, intelektualni, spoznajni, duhovni i moralni odgoj učenika.

Kako bi učitelj/nastavnik mogao zadovoljiti sve traženo od njega škola osigurava trajnu formaciju na svim područjima rada.

Navesti učitelje/nastavnike i stručno-pedagošku službu koju radi u školi

5.2.1. Nenastavno osoblje

Osim učitelja/nastavnika i stručnih suradnika u školi djeluju administrativno i pomoćno-tehničko osoblje koje nije u izravnom odgojno-obrazovnom procesu učenika, ali kao dio odgojno-obrazovne zajednice zauzimaju izuzetno važnu ulogu. Stoga će sve značajke učitelja/nastavnika biti od važnosti i za njih te će se i od njih to tražiti. Kao i učitelji/nastavnici i oni su obvezni trajno se usavršavati u vjerskom i odgojnom djelovanju u školi. Pozvani su radosno svjedočiti svoje životno poslanje te na svom radnom mjestu biti svjedoci vjere. Pozvani su odgojno djelovati na učenike. Učenici će tako učiti doživljavati odrasle kao osobe koje se brinu o njihovu dobru te će ih poštivati i slušati.

Navesti administrativno i pomoćno-tehničko osoblje zaposleno u školi.

5.2.2. Trajna formacija

Svaki pojedini učitelj/nastavnik i svaki djelatnik katoličke škole svjestan onoga što se očekuje od njega brine za svoj daljnji rast u znanju i mudrosti jer zna da o njemu, u najvećoj mjeri, ovisi koliko će katolička škola ostvariti svoje planove i inicijative. Zato je važno daljnje usavršavanje i u znanju, pedagogiji i duhovnosti.

Kao oni koji su neposredno odgovorni za ostvarenje odgojnih ciljeva učitelji trebaju:

- produbljivati vlastitu duhovnu i pedagošku formaciju u svjetlu Evanđelja,
- u formaciju učenika trebaju, s odgovornošću i u duhu služenja i ljubavi, uključiti vlastito kršćansko i ljudsko iskustvo,
- stalno osuvremenjivati vlastitu izobrazbu, da bi mogli shvatiti smisao socijalno-kulturoloških promjena s kojima se škola treba stalno kritički suočavati,
- s osobitostima vlastitoga ljudskog iskustva sudjelovati u zajedničkom radu istraživanja novih odgojnih putova i zajedničkih projekata,
- dati osobni doprinos i osobno svjedočanstvo i u izvanškolskim inicijativama

5.2.2.1. Stručna formacija

napisati koje formacije imaju u pogledu stručnosti (znanja, pedagogije, socijalnih vještina..)

5.2.2.2. Duhovna formacija

Katolička duhovnost učitelja/nastavnika, izvire iz njegove krsne stvarnosti i posebne službe koju je kao učitelj/nastavnik u katoličkoj školi (mandatom Crkve) pozvan vršiti. Njegova duhovnost je nužno povezana s njegovim znanjem i poslanjem. Upravo u vršenju svoje službe u katoličkoj školi učitelj/nastavnik zrije u svojoj osobnoj duhovnosti. Učitelj iz vjere crpi nadahnuće za svoje odgojno djelovanje. Za to je potrebna molitva i naročito liturgijski sakramentalni život, kao trajno svjež izvor snage i potpore. Potrebna je spremnost slijediti primjer Blažene Djevice Marije i svetaca sa sviješću da su oni kršćansku pedagogiju živjeli i svjedočili prije nego li je uobličena u sustave.

Duhovna formacija učitelja/nastavnika u katoličkoj školi zahtjeva ne samo napor voditelja škole, nego i cijele kršćanske zajednice, u prvom redu mjesne Crkve, ali i suradnju i udruživanje katoličkih škola.

napisati što imaju od duhovnosti – mise, duhovne obnove, katekizam, hodočašća... isto tako i događaje međuškolskih susreta na nad/biskupijskoj kao i na nacionalnoj razini.

5.2.3. Odnos učitelj/nastavnik – učenik

Rast učenika, na školskom putu moguć je samo uz prisutnost učitelja/nastavnika. Učitelj garantira precizno i trajno uporište na razini odnosa i osjećaja. On je znak i sredstvo (oruđe) zajedništva razreda i obavljenog posla. On pomaže učeniku da nauči da dobrota, ljepota i istina odgovaraju najdubljim stremljenjima njegova srca i u tom odnosu učenik postaje svjesniji samoga sebe, doživljava se pozitivno i otkriva svoje talente. U svom odnosu s odraslim osjeća se odraslije. Zbog toga je u njegovim očima učitelj/nastavnik autoritet koji ga, uz roditelje, uči odrastati i biti najbolja verzija sebe. Poštuje se, reflektirajući poštenje koje prima od učitelja/nastavnika a to mu pomaže naučiti prihvatiti kritiku.

Od izuzetne je važnosti i aktivno sudjelovanje učitelja/nastavnika u liturgijskom i sakramentalnom životu škole gdje će svojim primjerom pokazati učenicima važnost

sakramentalnog života za vjernika te će učenik iz konkretnog primjera uvidjeti da se u tome nalazi izvor i hrana za kršćanski život.

5.2.3.1. Dodatni i dopunski rad s učenicima

5.2.3.2. Individualni razgovori s učenicom

5.2.3.3. Natjecanja

5.2.3.4. Molitva

5.2.4. Odnos učitelj/nastavnik – roditelji

Učitelji/nastavnici imaju lijepo, ali i odgovorno zvanje pomagati roditeljima u njihovom poslanju. Ovo zvanje zahtjeva posebne kvalitete duha i srca, brižnu pripremu i trajnu spremnost na obnovu i prilagođavanje.

Ono što opravdava i rasvjetljuje uključenost roditelja u odgojnu dimenziju jest činjenica da njihova prisutnost u školi nije izborna opcija, dodatno obogaćenje, nego je to konstitutivni element identiteta svake katoličke škole koji je potreban zbog kvalitetnog i učinkovitog odgoja. Roditelji su pozvani sudjelovati u životu škole ne samo zbog izravne odgojne odgovornosti koju imaju nego i zbog izvršavanja zajedničke odgovornosti u odgoju. Svakodnevni problemi mogu se rješavati brže i učinkovitije ako roditelji budu zaista uključeni. Roditelji koji povjeravaju svoju djecu u katoličke škole, partneri su s kojima se sklapa odgojni ugovor. Roditelji su važni zbog odgovornosti koja se tiče njih i upravo poznavajući svoje odgovornosti neće dovoditi u pitanje odgovornost odgojitelja/učitelja (nastavnika). Svaki će na svojem polju odgovornosti doprinosti rastu i razvoju učenika. Zajedno i u suradnji.

5.2.4.1. Individualni razgovori s učiteljima

5.2.4.2. Roditeljski sastanci

5.2.5. Odnos među učiteljima/nastavnicima

Također je važan i odnos između učitelja/nastavnika i svih sudionika u odgoju jer on treba biti izričaj i svjedočanstvo kako profesionalne tako i duhovne zajednice, s ciljem

kako osobnog rasta tako i odgoja učenika. Svi članovi trebaju se truditi da iznalaze plodnu sintezu između vjere i kulture, vjere i života, koju treba najprije živjeti da bi se mogla predložiti kao duhovni horizont poučavanja i odgojno-obrazovnog projekta katoličke škole.

5.2.6. Učitelj/nastavnik vjeronauka

Učitelj/nastavnik vjeronauka je ključna osoba i bitna sastavnica za postizanje ciljeva katoličke škole. Učinkovitost vjerske poduke uvelike ovisi o osobnom svjedočanstvu vjeroučitelja. To svjedočanstvo donosi sadržaj poduke u život. Zbog toga vjeroučitelji trebaju biti obdareni mnogim darovima, naravnim i nadnaravnim te su spremni svjedočiti te darove. Trebaju prolaziti stalne kulturalne, profesionalne i pedagoške obuke i trebaju biti spremni na iskren dijalog.

Učitelj vjere, kao Krist, mora biti učitelj pravoga značenja čovječnosti. To uključuje osjećaje, obazrivost, razumijevanje, duhovnu mirnoću, razumno prosuđivanje, strpljenje u slušanju drugih i razboritost u načinu odgovaranja i, na kraju, dostupnost za osobne susrete i razgovore s učenicima.

- napisati tko je/su vjeroučitelj/i te kojim aktivnostima potiču katolički identitet škole.

5.2.7. Duhovnik škole

Svaka katolička škola treba imati duhovnika, svećenika koji je član odgojno-obrazovne zajednice. Njegova je zadaća da u dogovoru s ravnateljem promiče programe duhovne izgradnje učenika, roditelja i djelatnika škole. Tu službu može vršiti i vjeroučitelj ako je svećenik.

- navesti tko je duhovnik škole i koje su njegovi programi u školi.

5.3. Obitelj – prva i trajna odgojna zajednica

U katoličkoj školi (U našoj školi) nezamjenjivu ulogu ima obitelj kao prvo i trajno mjesto odgoja učenika. Obitelj je prva škola onih društvenih kreposti koje su potrebne svakom društvu. U svakodnevnom obiteljskom životu u kojem su isprepleteni odnosi svih članova, učenik uči osnovne vrijednosti s kojima se može nositi. Dolazeći u školu, on u nju

unosi i svoju obitelj i odnose u njima. Škola se – sa svojim oblicima rada, sadržajem i metodama koje su joj vlastite – uklapa u (započeti) odgojni hod u perspektivi kontinuiteta i zajedničke odgovornosti za dobrobit učenika. Unatoč očitim različitostima, u odlučnoj želji da si budu od uzajamne pomoći, obitelj i škola stalno preispituju svoje odgojne metode uzimajući u obzir dobrobit učenika u cijelosti njegovoga bića, bez izostavljanja sastavnog elementa njegove osobnosti.

Važno je naglasiti da su roditelji od Crkve pozvani povjeriti svoju djecu školi u kojoj je osiguran katolički odgoj jer je takva škola glavna pomoć roditeljima u vršenju odgojiteljske dužnosti.

5.3.1. Odnos škola – obitelj

Osim odgojne uključenosti roditelja u život škole, ono što školi daje dimenziju obitelji je upravo ta obitelj iz koje učenik dolazi. Obiteljski duh razvijat će se u susretima koji nemaju izravnu odgojnu dimenziju ali na odgoju rade "iza kulisa". Škola će biti ta koja nudi roditeljima prostor i vrijeme za formalne i neformalne susrete, pomaže im u njihovim nastojanjima, nudi duhovno vodstvo i rast u duhovnosti te stalno doprinosi poznavanju roditelja s novim metodama u odgoju i obrazovanju. Takvo sudjelovanje roditelja u školskom životu događa se prilikom susreta s učiteljima/nastavnicima koji trebaju imati i formativni i informativni karakter, kao i upoznavanje odgojnih, kulturnih i religioznih poduka škole.

5.3.1.1. Predavanja/tribine

5.3.2. 2. Radionice za roditelje i obitelji

5.3.3.3. Zajednička misna slavlja

5.3.4.4. Piknik (može biti povezan s Danom obitelji)

...

5.4. Učenik u središtu odgoja

Katolička škola odgaja svoje učenike za uspješno promicanje dobra zemaljske zajednice, a u isto vrijeme pripravlja ih za službu širenja Božjega kraljevstva da živeći

uzornim apostolskim životom postanu spasonosni kvasac ljudskoga društva.

"Tako je poznato da odgoj zauzima mnogo veće područje od onoga što ga pokriva škola, ipak držimo da je škola najutjecajnije odgojna institucija. Ona je po svojoj naravi predodređena da čovjeka privodi zrelosti otvarajući mu vidike koji osmišljavaju život, a nipošto zatvaranje u reducirane programe znanstveno-tehničkog obrazovanja. Škola mora biti mjesto očovječenja s ispravnim poimanjem ljudske egzistencije, s provjerenom ljestvicom vrednota i globalnom vizijom čovjeka, njegove povijesti i povijesti svijeta."

Pravi odgoj teži cjelovitom oblikovanju osobe i usmjeren je prema njezinoj konačnoj svrsi i istodobno prema zajedničkom dobru društva. Zato učenike treba odgajati tako da mogu skladno razvijati svoje tjelesne, ćudoredne i umne darove, da steknu što savršeniji osjećaj odgovornosti i ispravnu upotrebu slobode te da se osposobe za djelatno sudjelovanje u društvenom životu. Ugled i vjerodostojnost odgoja stječe se dosljednošću vlastitog života, osobnim zauzimanjem i pravim izražavanjem ljubavi. Odgojitelj je svjedok istine i dobra. Veliki odgojni ideali će imati neznatan utjecaj ako ne budu utjelovljeni u nastavnoj praksi svakodnevnoga života. Između ostalog, odgojna metoda postiže uspjeh samo ako je primjerena osobi s kojom se radi. To znači da učitelj/nastavnik treba paziti na karakter, godine, način društvene interakcije, način suočavanja s događanjima i problemima, kognitivne sposobnosti i način učenja svakog učenika te na polaznu situaciju iz koje učenik dolazi (obiteljska situacija). Pažnja usmjerena na te aspekte određuje didaktičke i odgojne izbore koji odgovaraju intelektualnom, kognitivnom i društveno-osjećajnom razvoju karakterističnom za određenu dob naših učenika.

6. NAŠA PEDAGOGIJA

Naša pedagogija temelji se na cjelovitoj formaciji učenika jer su oni budućnost svake zemlje i nada Crkve kako je običavao govoriti sv. Ivan Pavao II. Ona je usmjerena prema svakom pojedinom učeniku, neponovljivom u bogatstvu vlastite osobe. Odgojno-obrazovni modeli naše škole u skladu su s vrijednostima Ustava Republike Hrvatske i nadahnute su kršćanskom pedagogijom, čiji je temelj slika čovjeka stvorenog na sliku Božju, okrenutog nadnaravnom cilju u Kristu, od koga je spašen i pozvan da sudjeluje u Njegovom životu. Našim učenicima se predlaže Krist kao model i kriterij života. Odgoj se

dakle sastoji u pomaganju učeniku da otkrije plan za koji ga je Bog stvorio te da u potpunosti ostvari taj plan, a time i sve svoje sposobnosti. Potrebno je solidno i uravnoteženo oblikovati osobu u njezinoj cjelovitosti. Cjelovitoj ljudskoj, duhovnoj, intelektualnoj i socijalnoj pripravi odgovara veća mogućnost zadovoljstva, sreće i uspjeha u životu. Skladan razvoj svih čovjekovih sposobnosti nazivamo cjelovita (integralna) ljudska formacija. Stoga se želimo brinuti o učenicima koji su nam povjereni tako da oni steknu skladan razvoj konstitutivnih elemenata osobe. „Tijelo, intelekt, volja, osjećaji, savjest, pamćenje, znanje, iskustvo, spoznaja i razumijevanje zajedno ulaze u definiciju cjelovitosti osobe te ako težište u odgoju stavimo samo na jedan od ovih elemenata dobit ćemo hipertrofiju. Na primjer, isključivi naglasak na odgoju intelektualnih sposobnosti odvest će u intelektualizam koji se lagano može pretvoriti u racionalizam. Svaku odgojno-obrazovnu hipertrofiju treba izbjegavati u korist odgoja cjelovite osobe.“ Ponajprije jamčeći učenicima integraciju u školu, pomažući im da nadiđu vlastite socijalno-ekonomsko-kulturne uvjetovanosti i nelagode uzrokovane različitošću njihovih sposobnosti. Pritom je važno da razum nadahnut svjetlom vjere u apsolutne i nadnaravne vrijednosti bude vođa volje. Cjelovita ljudska formacija u službi društva i Crkve, zalog je i izvor sigurnosti i osobnog zadovoljstva osobe.

6.1. Odgojno-obrazovne ponude

Takva se pedagogija ostvaruje kroz raznovrsne odgojno-obrazovne ponude vjerskih, kulturnih i sportskih aktivnosti.

6.1.1. Vjerske aktivnosti:

navesti obilježavanja svetaca, blagdana... koje će mu približiti vjeru kao mogućnost osobnog rasta u vrijednostima koje promiču kršćanski uzori vjere.

Duhovno-rekreativni vikendi...

6.1.2. Kulturne aktivnosti

posjet kazalištu, npr... - one trebaju ići za formativnim znanjem koje bi imalo orijentativno značenje za učenika, tj. koje bi ga osposobilo za vlastite izbore i za izražavanje vlastitog

bogatstva (talenta) i originalnosti.

6.1.3. Sportsko-rekreativne aktivnosti:

6.2. Preventivni rad s učenicima

Opisati način provođenja preventivnog rada s učenicima.

6.2.1. Trajna prisutnost

Ukoliko postoji u školi trajna prisutnost učitelja/nastavnika na hodniku, igralištu, dvorištu, u slobodno vrijeme učenika...

6.3. Odgojni autoritet i pravila

Važan aspekt, a ujedno i najosjetljiviji dio odgoja čini prava ravnoteža između slobode i discipline, što se ponekad čini da ugrožava jedno drugo. Ako se i u najmanjim dnevnim stvarima ne primjenjuju pravilni obrasci ponašanja, karakter učenika se neće moći ispravno formirati i teže će se biti spreman suočiti s izazovima koji će doći u budućnosti. Kvalitetan odgoj podrazumijeva učenje korištenjem pravog značenja slobode.

Zbog toga se iz odgoja ne može isključiti autoritativnost koja čini mogućim provođenje autoriteta. To je plod iskustva i kompetentnosti, ali iznad svega zahtjeva prožimanje vlastitoga života i osobne uključenosti. Tek tada to postaje izraz prave ljubavi. Tek tada je odgojitelj svjedok prave istine i dobrote.

U odnosu s učiteljem učenik razumije vrijednost pravila koja treba poštivati. Pravila nisu usmjerena sama na sebe nego su postavljena kako bi na najbolji mogući način mogli dijeliti bogatstvo osobnog i zajedničkog života.

6.3.1. Kućni red

6.3.2. Odgojna pravila

6.3.3. Ponašanje u prometu

6.3.4. Bonton škole

6.4. Oporavak i osnaživanje

Odgojni i obrazovni rad treba obilježavati i prilagodljivost koja će omogućavati prilagodbu konkretnim situacijama koje se događaju u razredu i svakom pojedinom učeniku. Samim time stručna služba organizira radionice i vježbe kojima želi potaknuti učenike na vrednovanje dobrih odnosa, poštivanja jedni drugih, razvoju socio-emocionalnih vještina a sve to utemeljeno na evanđeoskoj poruci ljubavi.

Također je važno sve ovo uzeti u obzir kod određivanja mjera za oporavak i osnaživanje učenika koji imaju problema u ponašanju, razvoju ili kojih drugih problema s kojima su učitelji/nastavnici i škola upoznati radi jasnoće postupanja u prekršajnim situacijama.

6.4.1. Pedagoške mjere...

6.4.2. Radionice, razgovori...

6.5. Vrednovanje

Praćenje odgojnoga ciklusa svakako treba završiti s vrednovanjem. Svaki ozbiljan posao zahtjeva dobru pripremu te razne faze koje se odvijaju unutar određenoga programa te, na kraju, završava vrednovanjem. U toj stavci iznose se sve faze odgojno-obrazovnog procesa zajedno s ciljevima koje smo postavili na početku te se promatra i ocjenjuje postignuto kako bi sljedeća faza bila još bolja. U odgojno-obrazovnom procesu odgovornost vrednovanja pripada učiteljima koji na ovaj način, isto tako podučavaju učenike kako da završe neki posao. Kao što učitelj/nastavnik postavlja ciljeve na početku svoga rada tako to treba tražiti i od učenika. Učitelj/nastavnik ima komponente po kojima vrednuje svakog učenika tako i učenik treba dobiti parametre koje vrednuje kod učitelja/nastavnika. Tako učitelj/nastavnik pokazuje interes prema svom učeniku jer dopušta da on vrednuje način na koji radi. Ovdje se ne traži suđenje osobi nego vrednovanje njezinoga rada, iskustvenog učenja. Zato se za takvo vrednovanje pripremaju objektivni čimbenici koje će svaki učenik moći vrednovati.

Naša škola priprema vrednovanja za učenike i nastavnike međusobno te vrednovanje škole od strane roditelja. Svakako da je vrednovanje složena stvar te ne može

biti samo rezultat aritmetičke sredine, zato stručni tim škole u svojoj mjerodavnosti vrednuje proces napredovanja koji svaki učenik ostvari od svoga dolaska u školu do kraja školske godine. Vrednovanja koje rade učitelji, roditelji dobivaju dva puta godišnje (polugodište i kraj godine) zajedno s ocjenama.

6.5.1. Izvještaji na polugodištu i na kraju školske godine

Preporučuje se da katolička škola izradi svoj sustav praćenja svakoga pojedinog učenika kako bi roditelj dobio izvješće ne samo o znanju koje učenik usvaja, nego i o odgojnoj dimenziji koja je jednako važna kao i znanje. Praćenje učenika i na toj razini omogućava cjelovit pristup odgoju jer će i roditelj i razrednik imati cjelovit uvid u sve dimenzije razvoja bitne za praćenje učenika. To se posebno odnosi na predmetnu nastavu gdje je više sudionika u odgojno-obrazovnom radu s učenicima.

6.5.2. Ankete o učiteljima i stručnoj službi

Kako bi učenici naučili vrednovati ono što primaju i od koga primaju, dobro je napraviti jedanput godišnje analizu rada svih zaduženih u odgojno-obrazovnom procesu. Izrada anketa za vrednovanje treba biti prepuštena stručnjacima na tom području (primjerice školskim psiholozima) koji u suradnji s Vijećem odgojno-obrazovne zajednice trebaju definirati parametre važne za vrednovanje. Učenike svakako treba uputiti u važnost i značenje jednog takvog pristupa jer nisu samo učitelji/nastavnici koji ocjenjuju njih nego oni uče i usvajaju kako procjenjivati kvalitetu rada s njima samima. To ih podučava odgovornosti i ozbiljnom pristupu svakom predmetu koji slušaju.

6.6. Suradnja s drugim (katoličkim) školama

Suradnja između katoličkih škola na nad/biskupijskom i nacionalnom planu traži dobro cijele ljudske zajednice. Jača koordinacija i zajednički rad uroditi će i obilnijim plodom. Škole su pozvane podijeliti među sobom razna područja istraživanja, priopćavajući jedne drugima svoja otkrića i razvijajući sve inicijative koje mogu doprinijeti većoj suradnji.

Prije svega važnost je stavljena na susrete katoličkih škola na nad/biskupijskoj razini

kako bi se škole jedne nad/biskupije upoznale, izmjenjivale iskustva te si bile međusobna potpora. Susreti mogu biti formativnog, duhovnog ili rekreativnog karaktera a svrha im je jačanje svijesti pripadnosti mjesnoj crkvi koja je tu da se brine za sve navedeno.

6.6.1. Susreti katoličkih osnovnih i srednjih škola na biskupijskoj razini

Kada, gdje i kako trebali bi odrediti Biskupijski predstojnici ureda za katoličke škole

6.6.2. Susreti katoličkih škola na državnoj razini

Kada, gdje i kako trebao bi odrediti Nacionalni ured HBK za katoličke škole

LITERATURA:

1. BENEDETTO XVI, Lettera alla diocesi e alla città di Roma sul compito urgente dell'educazione, Vatican, 21. siječnja 2008.,
http://w2.vatican.va/content/benedict-xvi/it/letters/2008/documents/hf_ben-xvi_let_20080121_educazione.html
2. CONGREGAZIONE PER L'EDUCAZIONE CATTOLICA, *Il laico testimone cattolico della fede nella scuola*, 1982.
3. CONGREGAZIONE PER L'EDUCAZIONE CATTOLICA, *La scuola cattolica*, 1977.
4. CONGREGAZIONE PER L'EDUCAZIONE CATTOLICA, *La scuola cattolica alle soglie del terzo millennio*, 1997.
5. DRUGI VATIKANSKI KONCIL, *Gravissimum educationis*, u: *Dokumenti*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 1980.
6. HBK, *Odredbe o katoličkim osnovnim i srednjim školama*, Zagreb, 2013.
7. KONGREGACIJA ZA KATOLIČKI ODGOJ, *Vjerska dimenzija odgoja u katoličkoj školi*, *Kršćanska sadašnjost*, Zagreb, 1989.
8. UFFICIO NAZIONALE PER L'EDUCAZIONE, LA SCUOLA E L'UNIVERSITA, *Essere insegnanti di scuola cattolica*, *Orientamenti operativi*, Roma, 2008.
9. ZAKONIK KANONSKOG PRAVA: proglašen vlašću pape Ivana Pavla II.: s izvorima, Glas Koncila, Zagreb, 1996.